

บทความวิจัย

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท

Attitudes towards the Nursing Profession among Nursing Students of Boromarajonani College of Nursing, Phraphutthabat

ธนพล บรรดาศักดิ์ (Thanapol Bundasak)*

กนกพร ชาวเวียง (Kanok-on Chaowieng)*

กนกพร เทียนคำศรี (Kanokporn Thainkumsri)*

สุนทรี สิทธิสงคราม (Soontaree Sittisongkram)*

นฤมล จันทระเกษม (Narumol Jangasem)*

Received: Aug 14, 2019

Revised: Sep 3, 2019

Accepted: Oct 18, 2019

บทคัดย่อ

การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล จะช่วยเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาพยาบาลในหลักสูตรอันเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในอนาคต การวิจัยเชิงพรรณนาคครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ปีการศึกษา 2561 จำนวน 216 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลซึ่งมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43) รองลงมา เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.57) และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.73) ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55)

*อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท, e-mail: teacherdream27@gmail.com

ครบรอบฉลอง 30 ปี ภาควิชาพยาบาล
• Internationalization
• Innovative Products
• Integrative Team & Networking

2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยภาพรวมแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาล มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดีมาก อย่างไรก็ตามนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดี ซึ่งควรได้รับการเสริมสร้างให้สูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล, นักศึกษาพยาบาล, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท

Abstract

Positive attitudes towards the nursing profession among nursing students increase the sustainability rates of nursing students. The shortage of nurses is an important problem for health care systems in the future. This descriptive research aimed to examine and compare the levels of 216 first-year, second-year, third-year, and fourth-year nursing students at Boromarajonani College of Nursing Phraphutthabat in the academic year 2018. A stratified random sampling was used. Data were collected by using attitudes towards the nursing profession questionnaire. The Cronbach's Alpha coefficient was 0.86. Frequency, percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA, and Scheffe's method were used to analyze the study data. The results are shown as follows:

1. All first-year to fourth-year nursing students had the highest level of attitude towards the nursing profession ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57). Nursing students in the fourth year had the highest mean score of attitude towards the nursing profession ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43), and nursing students in the third year had the lowest mean score of attitude towards the nursing profession ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55).

2. Statistically, attitudes towards the nursing profession among first-year to fourth-year nursing students were significantly different at $p < .001$. The differences of the levels of attitudes towards the nursing profession between second-year and fourth-year, and between third-year and fourth-year nursing students were statistically significant ($p < .01$). There were no statistically significant differences between first-year and second-year to fourth-year nursing students and there was no statistically significant difference between second-year and third-year nursing students.

These overall results indicated that nursing students in Boromarajonani College of Nursing Phraphutthabat (BCNPB) have very good levels of positive attitude towards the nursing profession. However, the third and the fourth year nursing students have good level of positive attitude for the nursing profession that should be enhanced to a high level.

Keywords: Attitude towards the Nursing Profession, Nursing Students, Boromarajonani College of Nursing Phraphutthabat

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพพยาบาล ต้องปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรู้ ความชำนาญ และความรับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชน มีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ จิตวิญญาณ (Sirilai, 2008) อีกทั้งวิชาชีพพยาบาลยังเป็น วิชาชีพที่ประชาชนคาดหวังสูงในด้านการให้บริการสุขภาพ ผู้ที่มารับบริการมีความคาดหวังในตัวพยาบาล 3 ประเด็น คือ การปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวมที่ครอบคลุม ด้านร่างกายและจิตใจ จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ของพยาบาลและการมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็น พยาบาลวิชาชีพ (Kalyani, Kashkooli, Molazem, & Jamshidi, 2014) อีกทั้งพยาบาลเป็นบุคลากรที่ต้อง ปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพและให้บริการ ด้านสุขภาพแก่ผู้มารับบริการที่มีความหลากหลาย และ ต้องปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งหาก พยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลแล้ว จะทำให้ คุณภาพการพยาบาลออกมาดี ในทางตรงกันข้ามหาก พยาบาลมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพ จะทำให้ไม่สามารถ ให้บริการสุขภาพที่ดีแก่ผู้มารับบริการ และไม่สามารถ ปฏิบัติการพยาบาลให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการ พยาบาลได้ ส่งผลให้พยาบาลเหล่านั้นเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ รวมถึงอัตราการคงอยู่ในวิชาชีพค่อนข้างต่ำ ทำให้ เกิดการขาดแคลนกำลังคนทางการพยาบาล (Sibounheuang, Supamane, & Thungjaroenkul, 2016) จากการศึกษา ที่ผ่านมามีพบว่า ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเสริมสร้าง เจตคติที่ดีให้กับพยาบาลวิชาชีพ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลน พยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย

การพัฒนาให้พยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลนั้น จำเป็นต้องเตรียมตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล (Sangpitak & Archapitak, 2017) ซึ่งพบว่าเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาล (Rungruang, Polsingchan, & Phuvipadawat, 2013; Khunthar, 2014) โดยการพัฒนา เจตคติตามแนวคิดของไตรแอนด์ซิส (Triandis, 1971) คือ การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น หรือการได้รับ ประสบการณ์ตรงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบ ของเจตคติด้านความคิดเห็น และมีผลทำให้องค์ประกอบ ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น สถาบันการศึกษพยาบาลเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งในการพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลให้กับ นักศึกษาพยาบาล เช่น การให้อาจารย์ รุ่นพี่พยาบาล หรือ นักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติ มาอธิบายลักษณะของวิชาชีพพยาบาลที่เป็นจริงใน ปัจจุบัน เช่น อาจจะต้องเหน็ดเหนื่อยกว่าการเรียนสาขา อื่น ต้องมีความรับผิดชอบและอดทน เป็นต้น นอกจากนี้ อาจารย์พยาบาลต้องเน้นย้ำกับผู้สมัครสอบก่อนรับเข้าเรียน เพื่อให้สมัครใจเลือกเรียนด้วยตนเอง ไม่เรียนตามเพื่อน หรือเรียนเพราะเป็นความคาดหวังของครอบครัว มีความ มุ่งมั่นตั้งใจจริงในการที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลใน อนาคต ซึ่งสามารถใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือทำแบบวัด เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการตัดสินใจคัดเลือกนักศึกษาที่มีใจรักในวิชาชีพ พยาบาลอย่างแท้จริง (Khunthar, Sujijantararat,

Thongchareon, Namthep, & Klayklongjit, 2012) อีกทั้งอาจารย์พยาบาลมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลให้กับนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล อันเป็นการลดอัตราการลาออกกลางคันของนักศึกษาพยาบาลและทำให้คงอยู่ในวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น (Khunthar, 2014; Urairak, 2016) และในการให้บริการสุขภาพพยาบาลจำเป็นต้องมีความรู้มีทักษะการปฏิบัติการพยาบาลและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล (Sngounsiritham, 2007) อย่างไรก็ตามพบว่าเจตคติต่อวิชาชีพและความไม่ถนัดในสาขาที่เรียน เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ให้นักศึกษานักศึกษาพยาบาลลาออกกลางคันร้อยละ 42.11 (Loywirat, Kaewnu, Kongchan, 2015) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างให้นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาคงอยู่ในวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนและการย้ายงานของพยาบาลวิชาชีพต่อไปในอนาคต

เจตคติเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองและเป็นความสม่ำเสมอของบุคคลที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความคิด (Cognitive) เป็นความเชื่อ ความรู้ ความคิดของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งหากมีความรู้หรือความเชื่อว่าสิ่งใดดี ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น 2) ด้านความรู้สึก (Affective) เป็นสภาพอารมณ์ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด ถ้าบุคคลมีความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งเหล่านั้น และ 3) ด้านพฤติกรรม (Behavioral) เป็นแนวโน้มหรือความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ หากบุคคลมีความคิดที่ดีต่อสิ่งนั้น ก็จะรู้สึกดีต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้น โดยเจตคติ สามารถพัฒนาได้โดยการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น หรือการได้รับประสบการณ์ตรง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของเจตคติด้านความคิด และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม

เปลี่ยนแปลงไป (Triandis, 1971) ดังนั้นหากนักศึกษาได้รับการพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ก็จะมีความคิดเชิงบวกต่อวิชาชีพพยาบาล เกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล อันจะเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาสนใจการเรียนรู้ในวิชาชีพ มีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดี แต่จะลดลงเมื่อเข้าสู่ชั้นปีที่สูงขึ้น เนื่องจากต้องฝึกปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยที่ซับซ้อนขึ้น และรับรู้ว่าการพยาบาลทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพลดลง จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพลดลง (Kooariyakul, Yottavee, Intichoti, Nualthong & Inpanao, 2012; Kaur, Kanika, & Kumar, 2016; Hatamleh & Sorio, 2017; Chansakul, 2018)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พระพุทธบาทเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีองค์ความรู้ทั้งศาสตร์พยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถประยุกต์องค์ความรู้ในการให้พยาบาลแบบองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์บนพื้นฐานของความเอื้ออาทรภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณของวิชาชีพ อีกทั้งยังปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาลร่วมด้วย โดยมีการสอดแทรกในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ร่วมกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม จัดปณิธานศึกษา และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา (โครงการปฐมนิเทศ) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ส่งผลให้นักศึกษามีความสุขในการเรียนรู้ (Thongsom, 2014) เกิดความรักความภาคภูมิใจในวิชาชีพนำไปสู่ความผูกพันในวิชาชีพ อันเป็นการเพิ่มการคงอยู่ในวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น (Sottikijkul & Aungsuroch, 2011) อย่างไรก็ตามจากผลการสำรวจอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในหลักสูตรพบว่าอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในหลักสูตรปีการศึกษา 2559-2561 คิดเป็นร้อยละ 97.92, 96.23 และ 96.67 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มลดลง โดยพบว่า มีนักศึกษาลาออกกลางคันจำนวน 9 คน เนื่องจาก นักศึกษา

ไม่ชอบวิชาชีพพยาบาล เรียนเพราะพ่อแม่ต้องการให้เรียน พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานหนัก ค่าตอบแทนน้อย และเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้รับบริการ จึงต้องการ เปลี่ยนสาขาที่เรียน (Boromarajonani College of Nursing Phraputthabhat, 2018) ซึ่งหากนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพพยาบาลก็จะช่วยให้นักศึกษารู้สึกดีต่อวิชาชีพ ตั้งใจเรียน ประสบความสำเร็จในการศึกษาได้และไม่ลาออก กลางคัน จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาในประเทศไทยพบการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในกลุ่ม นักศึกษาพยาบาลค่อนข้างน้อย แต่ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาโดยรวมอยู่ใน ระดับดี อย่างไรก็ตามแต่การศึกษาดังกล่าวมีระยะเว ลานานกว่า 5 ปี (Kooariyakul et al., 2012) ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ที่เป็นปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น และเป็นไปตามบริบทของ แต่ละสถาบันซึ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งวิทยาลัยฯ ยังไม่เคย มีการสำรวจเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงทำการ ศึกษาวิจัยเรื่องเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา พยาบาล ผลการศึกษาที่ได้จะทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ที่เป็นปัจจุบัน นำไปสู่แนวทางการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพพยาบาล เพื่อเพิ่มอัตราการคงอยู่ของนักศึกษา ในหลักสูตรของวิทยาลัยฯ และในวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพระพุทธรบาท แต่ละชั้นปี

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท แต่ละชั้นปี มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดเจตคติของไทรแอนดิส (Triandis, 1971) ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม โดยเชื่อว่าเจตคติต่อ วิชาชีพพยาบาลสามารถพัฒนาได้ และนักศึกษาพยาบาล ที่เรียนในชั้นปีที่ต่างกันจะมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 ประชากรเป็น นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 386 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1973) กำหนดความ คลาดเคลื่อน (e) = 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 197 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เพิ่ม กลุ่มตัวอย่าง 10% จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 216 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นปี ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 61 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 51 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 55 คน และ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 49 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดย การสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากแบบไม่คืนที่ (Sampling without replacement) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ ชั้นปีเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 216 คน สอบถามความสมัครใจ หากกลุ่มตัวอย่างปฏิเสธการ เข้าร่วมการวิจัยก็จะทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มจนครบตาม จำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ส่วน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของอรุณี มิ่งประเสริฐ (Mingprasert, 2004) ตามแนวคิดของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวกและทางลบรวม 17 ข้อ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิดต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความรู้สึกต่อวิชาชีพพยาบาล และด้านเกี่ยวกับแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านความคิดตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 5 คะแนน และตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน ด้านความรู้สึกตอบมากที่สุดให้ 5 คะแนน และตอบน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ตอบเป็นประจำให้ 5 คะแนน และนานๆ ครั้งให้ 1 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบทั้งหมดให้กลับค่าคะแนน ซึ่งคะแนนรวมทั้ง 17 ข้อ มีค่าตั้งแต่ 17-85 คะแนน ค่าคะแนนที่สูงแสดงถึงนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลสูง สำหรับเกณฑ์การแปลเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในภาพรวม แบ่งเป็น 5 ระดับ (Prombuasri, 2002) คือ 4.50-5.00 ดีมาก, 3.50-4.49 ดี, 2.50-3.49 ปานกลาง, 1.50-2.49 ระดับไม่ดี และ 1.00-1.49 ไม่ค่อยอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 0.86

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ขออนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพทุทบาท ได้รับเอกสารรับรองโครงการวิจัย IRB 006/2562 โดยผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างทุกคนด้วยตนเอง และให้ข้อมูลที่จำเป็นในเอกสารและลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

2. คะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี วิเคราะห์ด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันในแต่ละชั้นปี ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพทุทบาท ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.91 ซึ่งแต่ละชั้นปีมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 95.08, 98.04, 90.91 และ 95.92 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.51-3.00 ร้อยละ 69.91

2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43) ซึ่งมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดีมาก ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55) ซึ่งมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดี

3. เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพทุทบาท มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.47) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความคิดต่อวิชาชีพพยาบาล ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.33) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้สึกต่อวิชาชีพพยาบาล ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลรายด้านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 (n = 216)

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	ชั้นปีที่ 1 $\bar{X}$ (S.D.) (ระดับ)	ชั้นปีที่ 2 $\bar{X}$ (S.D.) (ระดับ)	ชั้นปีที่ 3 $\bar{X}$ (S.D.) (ระดับ)	ชั้นปีที่ 4 $\bar{X}$ (S.D.) (ระดับ)	รวม $\bar{X}$ (S.D.) (ระดับ)
ด้านความคิด	4.63 (0.59) (ดีมาก)	4.59 (0.49) (ดีมาก)	4.48 (0.58) (ดี)	4.75 (0.31) (ดีมาก)	4.61 (0.49) (ดีมาก)
ด้านความรู้สึกรัก	4.54 (0.54) (ดีมาก)	4.28 (0.98) (ดี)	4.37 (0.46) (ดี)	4.60 (0.43) (ดีมาก)	4.45 (0.60) (ดี)
ด้านพฤติกรรม	4.39 (0.37) (ดี)	4.43 (0.34) (ดี)	4.41 (0.32) (ดี)	4.59 (0.27) (ดีมาก)	4.46 (0.33) (ดี)
รวม	4.52 (0.50)	4.43 (0.60)	4.42 (0.45)	4.65 (0.34)	4.51 (0.47)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1-4 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 2) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พระพุทธบาทเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา

พยาบาลชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี (n = 216)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3	1.74	0.58	5.91	.001
ภายในกลุ่ม	212	20.85	0.10		
รวม	215	22.59			

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1-4 ด้วยวิธีของเซฟเฟ (n = 216)

ชั้นปีที่	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
1	4.54		.09	.12	-.12
2	4.45			.03	-.21*
3	4.42				-.24*
4	4.66				

* p-value = .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.52$, S.D. = 0.57) อธิบายตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติของไทรแอนดิส (Triandis, 1971) ซึ่งกล่าวว่า เจตคติสามารถพัฒนาได้โดยการได้รับข้อมูลด้วยตนเองหรือจากบุคคลอื่น หรือการได้รับประสบการณ์ตรง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของเจตคติด้านความคิดและมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งวิทยาลัยฯ มีกระบวนการพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลให้กับนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่แรกเข้าปีการศึกษา โดยเตรียมความพร้อมทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิตให้กับนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ในโครงการปฐมนิเทศนักศึกษา ซึ่งมีอาจารย์และรุ่นพี่พยาบาลที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาอธิบายถึงลักษณะของวิชาชีพพยาบาลที่เป็นจริงในปัจจุบัน มีการปลูกฝังและเสริมสร้างเจตคติเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพให้กับนักศึกษาทุกชั้นปีผ่านกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม และจิตตปัญญาศึกษา (Sangpitak & Archapitak, 2017) นอกจากนี้ยังมีการนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาวะสุขภาพจิตมาจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัว มีทักษะในการจัดการอารมณ์ มีความสุขในการเรียนรู้ สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bundasak, Chaowiang, Tantisuwichwong, Wiwekwan,

& Jangasem, 2018) ตลอดจนมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีที่มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจและกิจกรรมจิตอาสาสำนึกรักบ้านเกิดที่ให้นักศึกษากลับไปฝึกปฏิบัติงานหอผู้ป่วยตามภูมิลำเนาของตนเองในช่วงปิดภาคการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะ ปลูกฝังความรัก ความผูกพัน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีความคิดที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล นำไปสู่การเกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล และทำให้นักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับดีมาก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล (Vinijkul & Reansuwong, 2014; Kaur et al., 2016; Midilli & Durgun, 2017; Hatamleh & Sorio, 2017, Hamdan, Yahya & Altawalbeh, 2018) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เจตคติด้านความคิดมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก แต่ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี อธิบายได้ว่าการที่จะเปลี่ยนเจตคติในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลา (Akakul, 2006) ดังนั้นการที่จะเปลี่ยนแปลงให้นักศึกษามีเจตคติด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมต่อวิชาชีพที่สูงขึ้นก็ต้องใช้ระยะเวลาในการหล่อหลอมนักศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง

ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะช่วยหล่อหลอมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลให้อยู่ในระดับดีมากทุกด้านต่อไป

2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Kooariyakul et al., 2012) ซึ่งการที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีแรก และคุ้นเคยกับการใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว เมื่อมาศึกษาในวิชาชีพพยาบาลต้องมาอยู่ร่วมกันในหอพักวิทยาลัยพยาบาล ต้องมีการปรับตัวในด้านการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนและรุ่นพี่ ในหอพักตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพพยาบาลที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมความรู้และศึกษาค้นคว้าตำราวิชาการค่อนข้างมาก รวมทั้งต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมของวิทยาลัย ตลอดจนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้เห็นภาพการเรียนการสอนของรุ่นพี่ชั้นปีอื่นๆ ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างกันไปตามแต่ละชั้นปี ต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้มากขึ้นกว่าชั้นปีของตน สภาพการณ์ดังกล่าวอาจจะเป็นการทำให้ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องมีการเปลี่ยนตนเองให้มีความขยันและรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ทำให้การนอนหลับพักผ่อนอาจไม่เพียงพอ อาจเกิดความรู้สึกกลัว กังวล หรือท้อแท้ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกัน

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอธิบายตามทฤษฎีเจตคติของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ที่กล่าวว่าบุคคลจะมีเจตคติดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ข้อมูลจากตนเองหรือบุคคลอื่น หรือได้รับประสบการณ์ตรง อาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 รับรู้ว่าตนเองกำลังเรียนภาคทฤษฎีที่เข้มข้น มีจำนวนหน่วยกิตค่อนข้างมาก และรายวิชาเกี่ยวข้องกับการพยาบาล และนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปี มีการรับรู้ถึงการฝึกภาคปฏิบัติที่ยาวนาน โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งผ่านประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติที่ยาวนานในชั้นปีที่ 2 มาแล้ว และในชั้นปีที่ 3 ก็จะต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกงานอีก 7 เดือน ซึ่งยาวนานกว่าชั้นปีที่ 2 ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ต้องขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรกยังไม่มีประสบการณ์ใดๆ มาก่อน อาจได้รับการบอกเล่าจากรุ่นพี่หรือเพื่อนต่างสถาบัน ถึงการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติครั้งแรก ทำให้นักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปี ต้องมีการเตรียมตนเองอย่างมากในการฝึกภาคปฏิบัติตามบริบทที่แตกต่างกันไป จึงอาจเกิดความเครียด และความวิตกกังวลได้ ดังนั้นจึงอาจทำให้เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงที่สุดเมื่อเทียบกับชั้นปีอื่นๆ การศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า เจตคติเชิงบวกจะลดลงตามลำดับชั้นปีที่สูงขึ้น (Anusornteerakul, Nilvarangkul, & Wattananukulkiat, 2000, Chansakul, 2018) และแตกต่างจากการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าทุกชั้นปี (Kooariyakul et al., 2012; Chansakul, 2018) การศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ที่กล่าวว่าเจตคติสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ตามการรับรู้ของบุคคลและประสบการณ์ตรงซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา ซึ่งการได้รับข้อมูลหรือมีประสบการณ์ตรง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของเจตคติด้านความคิด และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป อธิบายได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็น

นักศึกษาชั้นปีสูงสุดที่กำลังจะจบไปเป็นพยาบาลวิชาชีพผ่านกระบวนการหล่อหลอมและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลมาตลอดระยะเวลา 4 ปีทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เช่น การเข้าค่ายจิตตปัญญาศึกษา การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (TQF) เป็นต้น อีกทั้งบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติยังส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดี ตลอดจนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่การทำงาน เข้าใจถึงระบบบริการสุขภาพและลักษณะงานของวิชาชีพพยาบาลมากที่สุด มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีมสุขภาพ อีกทั้งยังมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่จะได้เป็นพยาบาลวิชาชีพตามที่ตนเองต้องการ ทำให้นักศึกษาเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีเจตคติของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ที่กล่าวว่าหากบุคคลมีความคิดที่ดีต่อสิ่งนั้น ก็จะรู้สึกดีต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้น มีความคิดเชิงบวกต่อวิชาชีพพยาบาล ส่งผลให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล และพร้อมที่จะเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดีในอนาคต ทั้งนี้กระบวนการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลของวิทยาลัยฯ อาจจะแตกต่างกับบริบทของสถาบันการศึกษาพยาบาลแห่งอื่น จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลสูงที่สุด และมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามเจตคติเป็นตัวแปรที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล (Akakul, 2006) ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จะช่วยให้นักศึกษามีความตั้งใจในการประกอบวิชาชีพพยาบาลนำไปสู่การคงอยู่ในวิชาชีพพยาบาล อันเป็นการลดปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นปีอื่น ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลให้กับนักศึกษาเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงเจตคติด้านความคิดซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติด้านความรู้สึกละพฤติกรรมโดยผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น จิตตปัญญาศึกษา ค่ายศิลาธรรม เป็นต้น ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติหรือพยาบาลที่เลี้ยงในแหล่งฝึกควรจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ อย่างไรก็ตามถึงแม้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จะมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับที่สูง แต่เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรมีการติดตามประเมินเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปลูกฝังให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพทุพบาททุกชั้นปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบแนวโน้มของเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาและเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เช่น การฝึกภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วย การเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลฯ เป็นต้น ร่วมกับการสัมภาษณ์นักศึกษาเชิงลึกเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนานักศึกษาให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลได้ตรงประเด็นมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Akakul, T. (2006). *Measurement of attitude. Ubonratchathani: Witthaya Offset Printing House*. [In Thai].
- Anusornteerakul, S., Nilvarangkul, K., & Wattananukulkiat, S. (2000). The attitude towards nursing profession among nursing students. *Journal of Nursing Science and Health*, 23(2-4), 37-51. [In Thai].
- Boromarajonani College of Nursing Phraputthabat. (2018). *Programme report, bachelor of nursing science program (Improvement Programme 2018)*. [Copy]. Sarauri: Author. [In Thai].
- Bundasak, T., Chaowieng, K., Tantisuwichwong, S., Wiwekwan, Y., & Jangasem, N. (2018). The effects of emotional intelligence enhancement program on adversity intelligence among nursing students. *Journal of Nursing and Health Sciences*, 12(4), 127-137. [In Thai].
- Chansakul, S. (2018). The relationship between attitude toward nursing profession, factors affecting intention and the nursing professional intention of nurse students in Eastern Asia University. *Journal of Nursing Siam University*, 19(37), 119-134. [In Thai].
- Hamdan, F.R., Yahya S., & Altawalbeh, D.M. (2018). Current attitudes of Jordanian Associated Nursing and midwifery students towards their future professions. *International Journal of Nursing, Midwife and Health Related Cases*, 4(4), 48-62.
- Hatamleh, W.A. & Sorio, E.H. (2017). Knowledge, attitude and intention towards nursing profession among pre-clinical students. *Journal of Health Specialties*, 5(3), 135-141.
- Kalyani, M.N., Kashkooli, R.I., Molazem, Z., & Jamshidi, N., (2014). *Qualitative inquiry into the patients' expectations regarding nurses and nursing care*. *Advances in Nursing*. Retrieved 9 January 2019 from <http://dx.doi.org/10.1155/2014/647653>.
- Kaur, L., Kanika, Kumar, A. (2016). Assess the attitude of nursing students towards nursing profession. *International Journal of Applied Research*, 2(6), 738-741.
- Kooariyakul, A., Yottavee, W., Intichoti, N., Nualthong W., & Inpanao W. (2012). Attitude toward the nursing profession of nursing students of Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. *Journal of Health Science Research*, 6(1), 18-26. [In Thai].
- Khunthar, A. (2014). The impacts and solutions to nursing workforce shortage in Thailand. *Journal of Nursing Science*, 32(1), 81-90. [In Thai].
- Khunthar, A., Sujijantararat, R., Thongchareon, V., Namthep, J., & Klayklongjit, S. (2012). Predicting factors of intent to stay among professional nurses in a University Hospital. *Journal of Nursing Science*, 30(4), 7-17. [In Thai].
- Loywirat, T., Kaewnu, K., & Kongchan, K. (2015). *Causes and factors related to retirement among bachelor's degree of Prince of Songkla University (Research)*. Retrieved 10 September 2019 from <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10653/1/414326.pdf>. [In Thai].
- Midilli, T.S., & Durgun, N. (2017). Nursing students' attitudes toward the nursing profession in Western Turkey and affecting factors. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 6(1), 55-60.

- Mingprasert, A. (2004). *Variables related to the esteem in professional nursing of nurses of Chulalongkorn Hospital in Bangkok*. Master Thesis (Educational Psychology), Srinakharinwirot University. Bangkok. [In Thai].
- Prombuasri, P. (2002). *The development of an instructional process based on a situated learning approach to enhance nursing professional competencies of nursing students*. Dissertation (Curriculum and Instruction), Chulalongkorn University, Bangkok. [In Thai].
- Rungruang, K., Polsingchan, S., & Phuvipadawat, S. (2013). Factors affecting the nursing professional intention of nursing students in college of nursing under the Ministry of Public Health. *Journal of Nursing and Education*, 6(3), 119-127. [In Thai].
- Sangpitak, W., & Archapitak, A. (2017). Contemplative education activities and transformative attitude for nursing student. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok*, 33(2), 159-168. [In Thai].
- Sibounheuang, S., Supamanee, T., & Thungjaroenkul, P. (2016). Knowledge, attitude, and practice in nursing process among nurses, Lao People's Democratic Republic. *Nursing Journal*, 43 (Supplement), 140-150. [In Thai].
- Sirilai, S. (2008). *Ethics for nurses*. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai].
- Sngounsiritham, U. (2007). *Professional nursing development*. Chiang Mai: Chang-Phueak. [In Thai].
- Sottikijkul, S., & Aunguroch, S. (2011). Relationships between personal factors, attitude toward nursing profession, organizational support and professional commitment of staff nurses in Private Hospitals, Bangkok Metropolis. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*, 12(1), 65-72. [In Thai].
- Thongsom, P. (2014). The development of indicators of happiness in learning of students in nursing science undergraduate program under the Ministry of Public Health. *Journal of Nursing and Education*, 4(1), 88-110. [In Thai].
- Triandis, H. C. (1971). *Attitude and attitude change*. New York: John Wiley & Sons.
- Uairak, B. (2016). Factors affected intention to stay in nursing professional of police nursing students. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 17(3), 99-106. [In Thai].
- Vinijkul, S., & Reansuwong, S. (2014). Relationship between attitudes toward nursing profession academic achievement and nursing competencies among graduate Nurses of Kuakarun Faculty of Nursing. *Kuakarun Journal of Nursing*, 21(2), 113-125. [In Thai].
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.